

Klagenemnda for miljøinformasjon

NEMNDSVEDTAK

Saksnr: 2004/03

Klager: Bengt Sviu
Kroerveien 82D
1430 Ås

Innklaget: Swix Sport AS
Hageveien 4
2613 Lillehammer

Saken gjelder

Saken gjelder klage på avslag om begjæring av miljøinformasjon om innholdet av stoffer i skismurningsprodukter produsert av Swix Sport AS.

Sakens bakgrunn

Klager tok kontakt med Swix i brev av 05.03.2004 med spørsmål om hvilken miljøpåvirkning selskapets produkter kunne ha. Begjæringen om informasjon gjaldt seks spesifikke forhold:

1. En fullstendig oversikt over produktene: Swix Cera F, FC 040, FC 200, KR-klister, KR 20, KR 70, Swix V-serie, VR-serien, VR 30, VR 75, Swix Classic Line klister, KF2-KF5, Swix LF-serien.
2. En fullstendig innholdsfortegnelse over alle innsatsvarer i produktene nevnt i pkt. 1.
3. At kravene i pkt. 2 blant annet omfatter oppdeling av stoffer etter CAS-nr. eller lignende.
4. All tilgjengelig informasjon om nedbrytbarhet og bioakkumulasjon for disse stoffene.
5. Eventuelle vurderinger av produkter/innsatsvarer som er utført av kvalifisert personell, identifisert med navn og tittel.
6. Oversikt over produksjonsvolum og utslipp.

Bedriften besvarte henvendelsen per e-post 30.03.2004 og viste blant annet til at kravet om miljøinformasjon ikke er omfattet av loven fordi produktene og Swixs produksjon ikke medfører "en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet", jf. miljøinformasjonsloven § 16 første ledd.

Ved e-post av 14.04.2004 ble saken oversendt Klagenemnda for miljøinformasjon. Klagen ble oversendt Swix for uttalelse ved sekretariatets brev

av 29.04.2004. Swix kom ikke med ytterligere kommentarer. For å kunne ta stilling til om Swix skismurning kunne ha miljøpåvirkning ble en sakkyndig kontaktet ved brev av 27.07.2004 og bedt om å gi en vurdering av de miljøfaglige spørsmålene i saken. Den sakkyndiges uttalelse av 12.08.2004 konkluderte med at bruk av skismurning kan ha potensial for miljøeksponering, men at graden av miljøpåvirkning ikke kan vurderes med sikkerhet uten tilgang på informasjon om innholdsstoffer. Av hensyn til sakens opplysning ble Swix ved sekretariatets brev av 25.08.2004 på nytt bedt om å oversende informasjon som gjorde det mulig å vurdere miljøpåvirkningene av produktene. Swix ble også forelagt den sakkyndige vurderingen.

Ved brev av 03.09.2004 fastholdt selskapet sitt avslag, men ga visse ytterligere opplysninger. Den sakkyndige avga deretter en tilleggsvurdering i brev av 01.10.2004 og uttaler at dersom opplysningene gitt av bedriften er korrekte, vurderes det som lite sannsynlig at skismurningen har miljøfarlige effekter av betydning. Nemnda besluttet etter dette at det skulle avholdes en muntlig høring for at saken skulle bli bedre belyst, og for at virksomheten skulle gis anledning til å dokumentere sine påstander.

Klagers anførsler

Klager viser til virksomhetens anførsel om at produktene ikke er merkepliktige og anfører at dette uansett er irrelevant for hans krav om miljøinformasjon. Det avgjørende er om produktene ut fra tilgjengelig kunnskap kan antas å ha en "ikke ubetydelig miljøpåvirkning", jf. miljøinformasjonsloven § 16 første ledd. Klager påpeker at svarene fra selskapet ikke gjør ham i stand til å vurdere om produktene faktisk kan ha en slik miljøpåvirkning.

Klager anfører subsidiært at Swix kan ha gjort en feilbedømming ved ikke å merke produktene for helse- og miljøfare. Det vises til at produktene mest sannsynlig inneholder fluor- og klorparafiner hvor sistnevnte stoffgruppe blant annet finnes igjen i POPs-avtalen (Stockholmkonvensjonen om persistente organiske forbindelser som regnes som miljøfarlige). Klager viser til at fluorparafiner antas å være ultrapersistente og biomakkumulerende med en relevant biologisk virkning. Klager påpeker at skismurning blir avsatt i snøen og i sårbare naturområder hvor det er forbudt med motorisert ferdsel. Klager anser det for sannsynlig at over halvparten av totalproduksjonen spres i noen av de viktigste områdene for naturopplevelser. Dessuten viser klager til at Swix anbefaler at man stryker de fleste smøringsprodukter inn i skibasen og at dette medfører fordamping av skivoks som kan utgjøre en helsefare. Så lenge informasjonen om innholdsstoffer ikke oversendes, mener klager det imidlertid er umulig å begrunne kravet på en vederheftig måte.

Innklagedes anførsler

Selskapet anfører at kravet om miljøinformasjon ikke er omfattet av miljøinformasjonsloven § 16 første ledd fordi Swixs produksjon ikke medfører "en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet". Det vises til at de etterspurte produktene ikke er merkepliktige, og det er iverksatt en rekke miljøtiltak ved virksomheten. Virksomheten fremhever at papp og papir leveres til godkjent mottak, plast males opp igjen og gjenbrukes 100 %. Bedriften påpeker at produksjonen skjer i et lukket system som ikke medfører utslipp, og at alt farlig

avfall fra produksjonsprosessen leveres til godkjent avfallsmottak. Selskapet viser også til at det i den sakkyndige uttalelsen av 12.08.2004 går frem at:

". . . graden av lokal eksponering må forventes å være lav. Dersom en slik eksponering skal innebære betydelig påvirkning av miljøet forutsettes altså at skismurning inneholder komponenter med meget ugunstige miljøegenskaper. Spesielt er det grunn til å vurdere innhold av stoffer som er persistente, toksiske og som kan akkumuleres i organismer".

Innklagede viser til at virksomheten sommeren 2004 hadde en gjennomgang med Statens forurensningstilsyn (SFT) om hvorvidt Swixs produkter inneholdt stoffer på SFTs PFOS-liste (Perfluorert oktylsulfonat. Ingen slike stoffer finnes i selskapets produkter, og R&D manager Leif Torgersen Axell bekrefter at produktene i det vesentligste består av petroleumsvoks og harpiks med variabel hardhet og smeltepunkt som ikke kan regnes som miljøfarlige. Dessuten påpeker virksomheten at akkumuleringen av disse stoffene i levende organismer er svært begrenset. Dessuten er Swixs CERA F-produkter perfluorerte n-alkaner av typen C_nF_{2n+2} = 12-20, som er ekstremt inerte og vil ikke bindes til levende organismer. Det fremholdes videre at klorerte parafiner ikke benyttes av Swix.

Virksomheten anfører at dersom produktene likevel kan ha en miljøpåvirkning, vil det være utelukket å utlevere en fullstendig innholdsfortegnelse over produktene fordi informasjonen er å anse som en bedriftshemmelighet som er unntatt fra miljøinformasjonsloven, jf. § 17 første ledd bokstav c. Det vises for øvrig til sakens dokumenter.

Nemndas vurderinger

Miljøinformasjonsloven og produktkontrollloven § 10 har som hovedformål å forebygge helseskader og miljøforstyrrelse ved at allmennheten og forbrukerne får informasjon som gjør dem i stand til å vurdere hvilke effekter i negativ eller positiv retning en virksomhet eller et produkt kan ha for miljø eller helse. De virksomhetene som er omfattet av loven, har et ansvar for å formidle informasjon på en forståelig måte til den som etterspør og slik at denne gjøres i stand til å foreta en reell vurdering av virksomhetens eller produktets miljø- og/eller helseeffekter.

I denne saken må nemnda ta stilling til tre sentrale spørsmål. Det første spørsmålet er om begjæringen om informasjon skal behandles etter produktkontrollovens eller miljøinformasjonslovens regler. Dernest må det tas stilling til om informasjonen gjelder forhold ved virksomheten som kan medføre miljøpåvirkning, jf. produktkontrollloven § 10 og miljøinformasjonsloven § 16. Dersom dette besvares bekreftende, må det tas stilling til om det foreligger grunnlag for å unnta kravet om informasjon etter de respektive lovene.

Når det gjelder spørsmålet om begjæringen om informasjon skal vurderes etter produktkontrollloven eller miljøinformasjonsloven, påpeker nemnda at det følger av produktkontrollloven § 10 bokstav a, jf. § 1, at enhver har rett til informasjon om produktet inneholder komponenter eller har egenskaper som kan medføre virkning i form av helseskade eller miljøforstyrrelse. Det er etter nemndas

vurdering ikke tvilsomt at spørsmålene nr. 1–5 er av en slik art, og at disse spørsmål derfor skal behandles etter reglene i produktkontrollen § 10.

I forhold til klagers spørsmål nr. 6 etterspørres det en oversikt over bedriftens produksjonsvolum og utslipp. Dette er etter nemndas vurdering et krav om informasjon som skal vurderes etter miljøinformasjonslovens regler.

Det sentrale materielle spørsmålet i saken er om produktene kan medføre helseskade eller miljøforstyrrelse, jf. produktkontrollen § 10. Nemnda bemerker innledningsvis at virksomheten i liten grad forut for den muntlige høringen har dokumentert at produktene ikke kan medføre helseskade og/eller miljøforstyrrelse. En virksomhet kan vanskelig bli hørt med at den ikke har produkter som er omfattet av loven, uten at dette er dokumentert og sannsynliggjort fra virksomhetens side. Loven gir forbrukere rett til informasjon. Dersom virksomheten hevder at produktene ikke er omfattet av loven, er det virksomheten som må godtgjøre at dette faktisk er tilfellet.

Under den muntlige høringen presiserte klager at han først og fremst ønsket informasjon om hvorvidt de aktuelle skismurningsproduktene inneholder PFAS, som er en samlebetegnelse på en gruppe kjemiske forbindelser som inneholder perfluoralkyl-stoffer. Han ønsket særlig informasjon om produktene inneholdt de såkalte PFOS-relaterte forbindelsene, som er svovelholdige forbindelser som ikke brytes ned i naturen og som kan oppkonsentreres i næringskjeden. Det ble dessuten fra klagers side fremhevet at det også var ønskelig med informasjon om mulige skadevirkninger av stoffgruppen perfluoreerte n-alkaner.

Basert på sakens dokumenter, de opplysningene som fremkom under høringen og den sakkyndiges vurdering av disse, legger nemnda til grunn selskapets opplysninger om at de etterspurte produktene, med unntak av CERA F-produktene, består av petroleumsvoks og harpiks som ikke er helseskadelig eller miljøforstyrrende. Med hensyn til CERA F-produktene legger nemnda til grunn innklagedes dokumentasjon som godtgjør at produktet ikke kan inneholde stoffet PFOS eller PFOS-relaterte forbindelser. Dette ble også godtatt av klager. Når det gjelder innholdet av perfluoreerte n-alkaner som CERA produktene inneholder, var det enighet om, og nemnda legger dette til grunn, at det ut fra dagens tilgjengelige kunnskap ikke er holdepunkter for å anta at denne stoffgruppen kan medføre helseskade og/eller miljøforstyrrelse.

Det er sammenfatningsvis nemndas vurdering at innklagedes skismurningsprodukter ikke "kan medføre helseskade eller miljøforstyrrelse", jf. produktkontrollen § 10, jf.

§ 1. Nemnda finner grunn til å fremheve at selskapets gjennomgang og dokumentasjon under den muntlige høringen langt på vei ga svar på spørsmålene klager hadde rettet til selskapet. Nemnda ser det imidlertid som uheldig at denne informasjonen først ble gjort tilgjengelig for klager gjennom behandlingen i klagenemnda og understreker at det hadde vært ønskelig om virksomheten på et tidligere tidspunkt, og etter eget tiltak, hadde formidlet denne informasjonen til klager. Samtidig bemerkes at begjæringen om informasjon har vist seg å gjelde produkter som ikke medfører helseskade og/eller miljøforstyrrelse, jf. produktkontrollen § 10, jf. § 1, slik at

virksomheten for så vidt var i sin fulle rett til å unnlate å etterkomme begjæringen.

Når det gjelder spørsmål nr. 6, er dette knyttet til forhold ved virksomheten som angår henholdsvis utslipp og det samlede produksjonsvolum. Det sentrale spørsmål er om dette vedrører forhold ved virksomheten som medfører "en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet", jf. miljøinformasjonsloven § 16 første ledd. Nemnda fremholder at spørsmål om utslipp som hovedregel vil angå forhold ved virksomheten som kan medføre "en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet". Uten holdepunkter for noe annet må derfor nemnda legge til grunn at virksomheten vil være forpliktet til å svare på spørsmålet. Redegjørelsen og dokumentasjon fra virksomheten under den muntlige høringen godtgjorde imidlertid på en tilstrekkelig måte at produksjonen foregår i et lukket system, og at alt farlig avfall blir levert til godkjent mottak.

I denne sammenheng bemerkes det at nemnda oppfatter klagers spørsmål slik at det ønskes opplysninger om utslipp og mengde for å kunne si noe om konsekvensene av produksjonen. Når virksomheten har godtgjort at produksjonen skjer i et lukket system, samt at produktene ikke medfører helseskade eller miljøforstyrrelse, må spørsmål nr. 6 etter nemndas oppfatning anses for besvart under høringen. Klagesaken vil derfor bli hevet for så vidt gjelder spørsmål 6.

Klagenemnda har på denne bakgrunn truffet slikt

vedtak:

Med hjemmel i lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet § 19 fattes følgende vedtak:

- Klagen tas ikke til følge for så vidt gjelder spørsmålene 1–5
- Klagen heves for så vidt gjelder spørsmål nr. 6.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages. Vedtaket regnes som særlig tvangsgrunnlag etter lov av 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring (tvangsfullbyrdelsesloven) kap. 13 og kan bringes inn for domstolene.

Oslo, 21.12.2004

Jan Fougner
Leder

Line Andersen

Anne Lill Gade

Gunnar Bodahl-Johansen

Svein Søggen